

Ondersteuning aan het Zuiden bij COVID-19: handvatten voor fondsen

Sara Kinsbergen & Willem Elbers, *AMID*, Radboud Universiteit, 5-4-2020

Inleiding

Hoe ga je als fonds om met de COVID-19 pandemie in ontwikkelingslanden? Ga je COVID-interventies ondersteunen? En zo ja, welke dan?

Op initiatief van Liesbeth Nagelkerke (Femi) namen wij op 3-4-2020 deel aan een (online) bijeenkomst waarin een aantal fondsen over bovenstaande vragen discussieerden. Naar aanleiding van deze bijeenkomst schreven we een kort stuk waarin we onze gedachten over de materie delen. Het document bevat een aantal richtinggevende vragen die fondsen kunnen ondersteunen in het maken en onderbouwen van keuzes.

Drie vragen

Er zijn drie centrale vragen waar fondsen over na kunnen denken in het maken van keuzes:

1. Wie ben je als fonds?

- Missie, visie, doelstelling, kern van de identiteit (bepalen tezamen je **mandaat**)
  - Over wat voor **middelen** beschik je (capaciteit, financiën, partner-netwerk, kennis/ervaring)?
- ⇒ Het mandaat en de middelen waar je als fonds over beschikt moeten ten alle tijden leidend zijn in het maken van keuzes.

2. Wat ga je doen in relatie tot de corona crisis?

Drie opties:

1. Je besluit geen ondersteuning te bieden (mandaat en middelen staan het niet toe, geen passende aanvragen)
  2. Je besluit nu ondersteuning te bieden (acute hulpverlening)
  3. Je besluit in een later stadium ondersteuning te bieden (wederopbouw)
- ⇒ De reflex is nu om vooral noodhulp te bieden. Herstel na corona zal aan langdurig proces zijn. Voor sommige fondsen kan gelden dat zij met hun partners de meeste impact kunnen behalen bij de ondersteuning van de wederopbouw als het hoogtepunt van de ramp voorbij is.

3. Wat is je inschatting van de kwaliteit van de aanvragende organisatie en interventie?

- a. In hoeverre voldoet de aanvrager aan '*principes van goede organisaties*'?
  - Betreft een reeds **bestaande organisatie** (niet opgezet ten tijde van corona crisis)
  - Met een aantoonbaar '**trackrecord**' in gebied (heeft er eerder gewerkt)
  - **Ingebed** in lokale gemeenschap
  - Heeft aantoonbaar **netwerk** (overheid & met maatschappelijke middenveld)
  - Zet in op actieve **samenwerking** met anderen
- b. In hoeverre voldoet de voorgestelde interventie aan '*principes van goede interventies*'?
  - Sluit aan op **(COVID 19) richtlijnen** en beleid van de overheid
  - Sluit aan bij **lokale behoeften**, gebruiken en omstandigheden
  - Geeft rekenschap dat **sommige groepen (bv. ouderen, mensen met een beperking) kwetsbaarder zijn** dan anderen, en andere behoeften hebben

- Opgezet **in samenwerking met/aansluitend bij** het werk van (lokale/internationale) organisaties en overheden
- ⇒ Bovenstaande principes zijn ontleend aan bestaande kennis over succesvolle organisaties en interventies in humanitaire rampen. Do-no-harm principes staan hierin centraal. **De principes zijn niet uitputtend.**
- ⇒ Uitgangspunt is dat de keuze voor de uiteindelijke interventie in eerste instantie bij de partner ligt. Wat de ‘beste’ interventie is, zal altijd afhangen van lokale context en situatie.
- ⇒ Ontvang je als fonds geen geschikte aanvragen, maar is er wel de wens om te ondersteunen, overweeg dan om gelden door te sluisen naar andere partijen.

Uit bovenstaande komen vier aanvraagscenario's voort (zie figuur 1):

Figuur 1. Scenario's bij COVID-19 aanvragen

	Voldoet aan organisatie principes	Voldoet NIET aan organisatieprincipes
Voldoet aan interventie principes	<i>Ondersteuning</i> Indien partner onbekend is: probeer via anderen organisatie te verifiëren of ‘neem de gok’	<i>Geen ondersteuning</i> Als interventie van grote toegevoegde waarde lijkt: is samenwerking met een andere lokale organisatie mogelijk om organisatierisico's te ondervangen?
Voldoet NIET aan interventieprincipes	<i>Geen ondersteuning</i> Als partner van grote waarde lijkt: verzoek herziening van interventie in lijn met principes	<i>Geen ondersteuning</i>

Algemene adviezen:

- *Weersta de neiging om snel (en daardoor wellicht ondoordacht) te financieren.* Juist in noodsituaties dient het ‘het hoofd koel’ gehouden te worden.
- *Ga uit van lokale behoeften en prioriteiten.* Wees terughoudend met het ‘exporteren’ van westerse oplossingen of ‘one size fits all’ oplossingen. Gebruik lokale partners om betrouwbare informatie van de lokale behoeften te krijgen.
- *Geef aan, en investeer in, lokale organisaties.* Zij hebben het beste begrip van de lokale context, cultuur en kennen de lokale gemeenschap en de behoeften. Zij zijn ook hard nodig voor wederopbouw. Steun interventies die aansluiten bij bestaande expertise van de lokale organisaties.
- *Werk samen waar dit kan.* Werken in ‘splendid isolation’, zelf het wiel uitvinden, duplicatie, en fragmentatie zijn bekende problemen bij humanitaire rampen. Aansluiten op goedlopende initiatieven kan beter werken dan zelf nieuwe projecten starten. Fondsen kunnen informatie delen, financiering kanaliseren en betrouwbare partners aan elkaar voor te stellen.

Interessante bronnen:

Impact Nederlandse ontwikkelingsorganisaties:

- ⇒ [Impact corona virus Nederlandse ontwikkelingsorganisaties](#)
- ⇒ [Impact COVID19 Nederlandse Particuliere Initiatieven](#)

Do-no-harm principes:

- ⇒ [Oxfam \(do no harm\)](#)
- ⇒ [Alnap \(do no harm\)](#)
- ⇒ [COVID-19 guidance based on humanitarian standards](#)

Inclusie:

- ⇒ [engaging communities over covid](#)
- ⇒ [hoe covid interventies en community inclusief maken](#)
- ⇒ [COVID 19 vanuit genderperspectief](#)

Impact COVID19:

- ⇒ [Impact ontwikkelingslanden](#)
- ⇒ [Impact Afrika](#)

Overig:

- ⇒ [effectieve communicatie over Covid](#)
- ⇒ [Cash transfers](#)